

Recés Espai Sagrat - Quaresma 2015

Benvingut/uda

Benvinguts al recés de Quaresma d'enguany. Un recés ofereix l'oportunitat d'apartar-nos dels problemes apressants de la vida quotidiana, per reflexionar en actitud de pregària sobre la meua relació amb Déu, amb la gent que m'envolta i amb el món. El temps de Quaresma, és el temps durant el qual ens preparem per a celebrar el misteri pasqual: la passió, mort i resurrecció de Jesucrist. És, per tant, un temps oportú per a aturar-se.

Per a ajudar i guiar la pregària, el fil serà la meditació de la Passió, tal com la transmeten i viuen les dones que acompanyen Jesús. La vida d'aquestes dones va ser transformada per la seva trobada amb Jesús. L'Evangeli de Joan esmenta les dones que estaven al peu de la creu vetllant el darrer alè del Crist. D'algunes en sabem el nom: Maria Magdalena, Maria, mare de Jaume i Josep, Salomé i, per descomptat, Maria, la seva mare. Altres no sabem qui són: l'Evangeli de Lluc esmenta les filles de Jerusalem que ploren per ell en el seu camí cap a la creu. D'altres intervenen d'una manera o altra en el relat: Marta i Maria de Betània, la serventa al pati del gran sacerdot o la dona de Pilat.

Esperem que els textos i punts que trobeu aquí, tal com es presenten, us ajudin a trobar-vos amb Jesús d'una manera nova i profunda, i que aquesta trobada arribi també a tenir un efecte transformador sobre la vostra vida. També esperem que us ajudin a arribar a una consciència més profunda de com Déu hi treballa.

Començarem amb uns consells pràctics que us poden ajudar sobretot si és la primera vegada que us disposeu a fer un recés, però que també poden ser un bon recordatori si ja en teniu experiència. Ho plantejarem a partir de les tres categories del «com», «quan» i «per què».

Una qüestió a tenir en compte sobre el «com» és determinar el temps que podem dedicar a cada estona de pregària. És bo no deixar-ho a la improvisació, sinó decidir-ho al principi. No et rendeixis abans d'hora si la pregària et sembla una mica avorrida, ni vulguis córrer massa si t'hi trobes bé. El material que t'oferim en cada una de les presentacions és per a una estona de 20-25 minuts, però és possible que decideixis dedicar-hi més temps, sigui per a preparar bé l'estona, sigui per a quedar-t'hi una estona llarga després. L'important és triar un moment dins la rutina de cada dia en què la pregària no sigui destorbada.

Sobre l'«on», és possible que depengui de quin sigui el millor moment del dia per a tenir una estona de pregària llarga: ¿al matí, a la tarda, durant el descans del migdia? Això també em suggereix una altra pregunta: on t'és més fàcil trobar les condicions per a pregar i meditar amb tranquil·litat?

Finalment, el «per què», que ens remet a una pregunta ben senzilla: per què vull fer aquest recés? Quins són els dons i gràcies que espero rebre del Senyor durant el temps de pregària? Aquests dons i gràcies els tindrè sempre presents en començar cada pregària.

Després d'haver dedicat una estona a considerar aquestes preguntes, ja estàs a punt per a començar-te a immersir en aquesta mirada orant de les dones durant la Passió del Crist. Abans de començar, només et cal prendre consciència de Déu, donar-li la benvinguda i ser conscient de totes les altres persones que arreu del món i en llengües diferents, faran també el mateix recés que tu.

Introducció

En l'Evangelí de Joan la narració de la Passió va precedida pel relat de la resurrecció de Llàtzer a Betània. Tots els Evangelis estan d'acord a assenyalar que just abans d'allò que anomenem Setmana Santa, Jesús estava a Betània, a dos o tres quilòmetres de Jerusalem, i la tradició és que l'entrada triomfal a la Ciutat Santa, on les multituds van estendre palmes als seus peus, es va produir des d'allà. Betània era el poble natal de dues germanes, Marta i Maria, i per això és molt oportú que les nostres reflexions d'aquest recés quaresmal comencin amb aquestes dues dones.

Els esdeveniments de la Setmana Santa són tan ràpids i dramàtics, que les figures femenines dels relats de la Passió, com la noia que treballava a casa del gran sacerdot, ens poden passar desapercebudes. És esmentada en els quatre Evangelis. Els relats varien lleugerament, però tots coincideixen a assenyalar que la primera negació de Pere va ser provocada per la seva acusació. Hi ha una llegenda –però sense gaire fonament bíblic– que la identifica amb Rode, la serventa de la casa on Pere es refugia després d'haver fugit de la presó d'Herodes amb l'ajuda d'un àngel. Fugida que es relata en Ac 12,13.

Acusat de blasfèmia pel Sanedrí, Jesús es portat davant el governador romà Ponç Pilat. Mentre interroga Jesús, Pilat rep un missatge de la seva dona, que és recordat en un verset de l'Evangelí de Mateu: «Desentén-te del cas d'aquest just. Avui, en somnis, he patit molt per causa d'ell» (Mt 27,19). La tradició diu que la dona de Pilat es convertí en seguidora de Jesús, però en secret, i que el seu nom era Clàudia. Pel do de la fe que rebé, és reverenciada en l'Església ortodoxa grega com a santa.

Les «filles de Jerusalem» esmentades per Lluç són, probablement, un grup de dones piadoses jueves que acompanyaren Jesús en la crucifixió i que van atendre la víctima donant-li una beguda sedant que l'ajudés a esmoreir aquell dolor tan terrible. Va ser un acte de caritat i van «plorar i gemegar» per un condemnat a mort per la llei. La resposta de Jesús mostra per elles una gran compassió i preocupació. Demana a aquestes bones «filles de Jerusalem» que no plorin per ell, sinó per elles mateixes, ja que era conscient que, si el món era sord al seu missatge, el desastre seria imminent. No se'ns diu com van respondre elles a aquest avís o si el van seguir finalment fins al lloc de la crucifixió. El que se'ns diu en tots els Evangelis és que hi havia un petit grup de dones vetllant a la creu, amb Maria, la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena.

Després de la mort de Jesús a la creu, Maria Magdalena el va seguir per veure on posaven el seu cos. Joan ens diu que «Maria Magdalena se'n va anar al sepulcre de bon matí, quan encara era fosc». Sortí enmig de la foscor plena de preguntes, però la seva fidelitat i devoció foren recompensades: serà la primera persona a veure Crist ressuscitat, que la crida pel nom i l'envia als altres apòstols a donar la bona notícia. Ella es converteix així en «apòstol dels Apòstols».

- Cadascuna d'aquestes dones, de forma personal o formant part d'un grup, tenen un encontre amb Jesús. Al començament d'aquest recés, seria bo recordar moments i llocs en què tu també has tingut una experiència de trobada amb el Senyor. En quines circumstàncies de la teva vida s'ha produït aquest encontre?
- Recorda com va ser aquesta trobada, i com en vas sortir.
- Finalment, on experimentes Déu ara? T'agradaria sentir-lo més a prop?

Primera estona de pregària: Marta de Betània**Joan 11,1-6.17-27**

- En començar aquesta estona de reflexió i pregària, vés fent que el silenci i la quietud siguin cada vegada més grans. Hi ha moltes maneres d'ajudar a això, i segurament tu tens la teva pròpia; aquí te'n suggerirem alguna.
- Aquesta vegada l'exercici que ens ajudarà a fer més quietud a l'hora d'escoltar la veu de Déu serà fixar-nos en les sensacions de les diferents parts del cos. No importa si estem asseguts en una cadira còmoda, o estirats al llit, o caminant. Primer fem conscients les sensacions dels peus, de les sabates, si en portem, o del contacte amb el terra que trepitgem.
- Ressegueix les altres parts del cos de baix a dalt: les cames, els malucs, el tors, els braços, les mans, la cara i fins el cuir cabellut. Afina la sensibilitat en cada sensació i no vagis de pressa.
- Quan hagis arribat al cap, deixa que l'atenció torni als peus, i mou-te de nou lentament sense pressa pel teu cos una o dues vegades més.
- Després, quan estiguis a punt, deixa que aquesta atenció descansi en algun lloc al centre de tu mateix. És des d'aquest centre on escoltaràs el relat de la trobada de Marta amb Jesús.

Evangelí

Un home que es deia Llätzer estava malalt. Era de Betània, el poble de Maria i de la seva germana Marta. Maria era la que va ungir el Senyor amb perfum i li eixugà els peus amb els cabells. Llätzer, el malalt, era el seu germà.

Les dues germanes enviaren a dir a Jesús:

– Senyor, aquell que estimes està malalt.

Jesús, en sentir-ho, digué:

– Aquesta malaltia no portarà a la mort, sinó a la glòria de Déu: per ella el Fill de Déu serà glorificat.

Jesús estimava Marta i la seva germana i Llätzer. Però quan va sentir que Llätzer estava malalt, es va quedar encara dos dies al lloc on era.

Quan Jesús arribà, va trobar que Llätzer ja era al sepulcre des de feia quatre dies. Betània és a prop de Jerusalem, cosa de tres quilòmetres, i molts dels jueus havien vingut a donar el condol a Marta i Maria per la mort del seu germà. Quan Marta va saber que Jesús arribava, sortí a rebre'l. Maria es quedà a casa. Marta digué a Jesús:

– Senyor, si haguessis estat aquí, no s'hauria mort, el meu germà. Però, fins i tot ara, jo sé que Déu et concedirà tot el que li demanis.

Jesús li diu:

– El teu germà ressuscitarà.

Marta li respon:

– Ja sé que ressuscitarà en el moment de la resurrecció, el darrer dia.

Li diu Jesús:

– Jo sóc la resurrecció i la vida. Qui creu en mi, encara que mori, viurà; i tot aquell qui viu i creu en mi, no morirà mai més. ¿Ho creus, això?

Ella li respon:

– Sí, Senyor: jo crec que tu ets el Messies, el Fill de Déu, el qui havia de venir al món.

- Marta, Maria i Llàtzer són de Betània, un poble prop de Jerusalem. La seva casa serveix a Jesús de refugi durant el seu ministeri. És un lloc on se sent còmode, i hi ha la confiança i llibertat per a anar-hi quan vulgui. Com et sents a la presència de Jesús? Experimentes també aquesta llibertat i confiança?
- Aquest fragment és anomenat «la resurrecció de Llàtzer», però també es podria anomenar «la fe de Marta», perquè el tema principal del relat és la conversa de Jesús amb Marta. La seva conversa transforma la història del miracle de Llàtzer en una història sobre la plenitud de vida que s'obre a tots els qui creuen en Jesús. Et sents a prop de Marta? En quin sentit?
- Jesús estimava Marta, Maria i Llàtzer. Les germanes li envien la notícia que el seu germà està malalt, però no demanen a Jesús que el vingui a curar. Confien en Jesús i en el seu amor. Déu ens estima de moltes i diverses maneres –amb misericòrdia, sanant-nos, perdonant-nos, sense condicions... Quines paraules utilitzaries per a descriure el seu amor per tu?
- Quan Marta sap que Jesús ha arribat, surt immediatament a trobar-lo. Sents també aquesta necessitat de trobar Jesús en la teva vida i d'anar-lo a buscar?
- Que deu haver pensat Marta mentre corria cap a Jesús? Potser recorda el que havia fet pels altres: la vídua de Naïm, el fill retornat a la vida, o la filla de Jaire. Has estat testimoni del poder de Déu en la vida dels altres? ¿Ha treballat també, Déu, en la teva pròpia vida? ¿Tens la sensació que segueix actuant en tu, o el sents llunyà i com si de moment no hi fos?
- Jesús diu a Marta: «Jo sóc la resurrecció i la vida. Qui creu en mi, encara que mori, viurà; i tot aquell qui viu i creu en mi, no morirà mai més». Com ressonen en tu aquestes paraules de consol i sanació?
- Amb convicció, Marta fa la seva gran professió de fe: «Sí, Senyor: jo crec que tu ets el Messies, el Fill de Déu, el qui havia de venir al món». Es parla molt de la confessió de Pere en resposta a la pregunta de Jesús: «Qui dieu que sóc, jo?» Però la de Marta és igualment poderosa. Potser t'atreveixes també a escriure la teva pròpia professió de fe...

- Medita sobre aquells fets de la teva vida que t'han ajudat a aprofundir en la fe. Com que la pregària es va acabant, conversa amb el Senyor. Com podria completar aquesta afirmació: «Sí, Senyor, jo crec...»?

Segona estona de pregària: Maria de Betània

Joan 12,1-8

- Comença la pregària d'avui fent una estona de calma profunda, centrant-te en la respiració. És important mantenir-ne el ritme i la profunditat. L'únic que has de fer és notar-la. Sent cada inspiració, cada exhalació. Sigues conscient de com l'aire omple els pulmons i, després, de com retorna a l'atmosfera a mesura que exhales. Simplement i amb calma, fes atenció a les properes dotze respiracions.
- Ara, en respirar, deixa que l'atenció se centri al pit. En hebreu, la paraula que fa referència a «respirar» i a «esperit», com l'Esperit Sant, és la mateixa. Així que imagina la respiració com un alè de Déu, l'Esperit de Déu, i deixa que el teu centre arribi a ser inundat de l'escalf i la llum de l'Esperit.
- Ara deixa que la teva respiració continuï, silenciosament, en un segon pla, però estigues atent/a a l'Esperit que reposa en el teu centre, en aquest lloc de quietud. I en aquest lloc de repòs escolta la Paraula de Déu que torna a casa de Marta, Maria i Llàtzer a Betània, intentant imaginar l'escena.

Evangelí

Sis dies abans de la Pasqua, Jesús va anar a Betània, on vivia Llàtzer, aquell que Jesús havia ressuscitat d'entre els morts. Allà li oferiren un sopar. Marta servia, i un dels qui seien a taula amb ell era Llàtzer. Llavors Maria va prendre una lliura de perfum de nard autèntic i molt costós, unguí els peus de Jesús i els hi va eixugar amb els cabells. Tota la casa s'omplí de la fragància d'aquell perfum.

Un dels seus deixebles, Judes Iscariot, el qui aviat el trairia, digué:

– Per què no venien aquest perfum per tres-cents denaris i donaven els diners als pobres?

Això ho va dir no perquè s'interessés pels pobres, sinó perquè era un lladre i, com que tenia la bossa dels diners, robava el que hi tiraven.

Jesús digué:

– Deixa-la! Ella ha guardat aquest perfum per al temps de la meva sepultura. De pobres, en teniu sempre amb vosaltres, però a mi, no sempre em tindreu.

- Poc després de la resurrecció de Llàtzer i abans de la Pasqua, Jesús va sopar amb els seus amics més propers, Marta, Maria i Llàtzer. Marta i Maria volen mostrar a Jesús l'agraïment profund per haver fet tornar el seu germà d'entre els morts, i ho fan preparant un banquet. Tinc també coses per a agrair a Déu en aquest recés? Quines?
- Imagina't l'escena. Marta serveix el menjar, Llàtzer menja a taula amb Jesús (com era el costum jueu), però Maria fa una cosa que no és tan usual. Sense dir una paraula, amorosament, ungeix els peus de Jesús amb oli perfumat i car. Amb aquest acte podríem dir extravagant, la casa s'omple d'una fragància meravellosa.
- Sembla que ha actuat per impuls, espontàniament, ja que no té a mà ni una tovallola ni un simple drap, i ha vessat tot l'ungüent! Amb un altre impuls, i sense pensar fins a quin punt resultava escandalós per a una dona mostrar els cabells en públic, es treu el mocador, es deslliga els cabells, i es llança als peus de Jesús. Tots els presents se sorprenen d'un comportament tan impropï i, alhora, tan extravagant i malgastador. Judes expressa la seva desaprovació. Quina llàstima de diners! Quina pena d'ungüent malgastat fora de lloc! ¿No té, Judes, una part de raó en aquest judici? No t'has trobat tu mateix/a a vegades fent judicis semblants?
- Jesús respon al do generós de Maria amb la seva generositat d'esperit. No la castiga. L'ungüent podia haver estat venut, i els diners obtinguts repartits entre els pobres, però no era això el que Maria volia. Volia fer alguna cosa per Jesús. Maria mostra obertament el seu amor i gratitud a Jesús mentre encara és viu. Potser en la teva vida has fet, has estat objecte o bé has contemplat un gest d'amor forassenyat. Quina ha estat la teva reacció davant d'això?
- Contempla una altra vegada la reacció de Jesús: acull l'expressió d'amor de Maria i la defensa de les crítiques. Jesús és sensible a tota expressió d'amor autèntic. El toca, el mou i l'acull. És aquesta també la teva experiència?
- Pensa ara en tu. Hi ha alguna cosa que podries fer avui mateix per mostrar al Senyor la fe i l'amor que sents per ell. L'amor també necessita ser expressat. Parla de tot això amb el Senyor.

Tercera estona de pregària: Rode**Joan 18,12-17**

- Avui, en començar aquest temps de pregària, fes atenció als sons que hi pugui haver al teu voltant. Segurament has buscat un lloc tranquil, però, tot i això, sempre hi ha alguna cosa que podem sentir. O potser el soroll, el soroll de la vida quotidiana t'envolta. Sigui quina sigui la teva situació, escolta els sons, nota'ls, descobreix d'on vénen...
- Ara fes atenció cap a dins, i concentra't en els sons que tens més a prop. Deixa que els altres s'esvaeixin, o simplement t'acompanyin com una remor de fons. Centra't, però, en qualsevol cosa que sentis al voltant, a l'habitació on et trobes o en el teu propi cos. Fes atenció per un moment a aquests sons més immediats.
- A mesura que els sons del teu entorn es van esvaint, vés deixant que la teva atenció es mogui cap endins. Troba un lloc tranquil dintre teu, i durant un minut o dos descansa, tranquil·lament, al bell mig del teu centre.
- Escolta la Paraula de Déu que et parla en aquest lloc tranquil, mentre escoltes la història de la següent dona que figura en el relat de la Passió.

Evangelí

Llavors la cohort romana, amb el tribú que la comandava i els guardes dels jueus, van agafar Jesús i el van lligar, i el dugueren primer a casa d'Annàs, que era sogre de Caifàs, el gran sacerdot d'aquell any. Caifàs era el qui havia donat als jueus aquest consell: «Val més que un sol home mori pel poble.»

Simó Pere i un altre deixeble seguien Jesús. Aquell deixeble, que era conegut del gran sacerdot, va entrar amb Jesús al pati de la casa del gran sacerdot. Pere s'havia quedat fora, a la porta. Però l'altre deixeble, conegut del gran sacerdot, va sortir fora, parlà amb la portera i féu entrar Pere. La criada que feia de portera digué llavors a Pere:

– ¿Vols dir que tu no ets també deixeble d'aquest home?

Ell respongué:

– No, no ho sóc pas.

- Moltes coses s'han esdevingut entre l'àpat de Betània i aquest incident al pati de la casa del gran sacerdot. Jesús ha anat diàriament a Jerusalem i ha ensenyat al temple. En una ocasió «va fer fora tots els que venien i compraven al recinte del temple». Més tard, durant aquesta mateixa setmana va donar instruccions als seus deixebles per a la preparació de la Pasqua; es van reunir al Cenacle i van ser testimonis de la institució de l'Eucaristia. Després van anar a la muntanya de les Oliveres, on Jesús pregà amb temor, tremolor i una profunda angoixa a l'hort de Getsemaní. Llavors els soldats, liderats per Judes, van arribar, arrestaren Jesús i el portaren davant el gran sacerdot sota l'acusació de blasfèmia, una acusació que comportava la mort. Intenta contemplar amb la imaginació tots aquests esdeveniments. Intenta impregnar-te de l'atmosfera i de l'emoció de tots aquests fets.

- Els esdeveniments de la Setmana Santa transcorren amb tanta rapidesa i dramatisme que la majoria de vegades passem per alt la dona que fa guàrdia a la porta. Surt en els quatre Evangelis i tots coincideixen a afirmar que la primera negació de Pere va ser provocada per la seva acusació. És serventa del gran sacerdot i tenia una de les posicions més humils en una llar: la de portera. Tot i això, una simple serventa és capaç d'espantar Pere fins al punt de negar el seu amic que tant havia promès defensar fins a la mort. Com t'imagines aquesta dona que fa guàrdia a la porta?
- Joan ens diu que un altre deixeble del qual no sabem el nom parla amb ella, probablement per aconseguir que el deixi entrar. Això implica que almenys un dels deixebles la coneixia.
- Nosaltres, d'altra banda, en sabem molt poca cosa. Com te l'imagines? Què l'impulsa a voler saber més? La simple curiositat? L'excitació del moment? Marc i Lluc la descriuen com una *paidiske*, una criadeta, potser només una nena. En aquest cas la seva pregunta a Pere podia haver estat una pregunta purament innocent. Quan la curiositat de saber més dels altres pot degenerar en una xafarderia que fereix i fa mal?
- Hi ha una llegenda –encara que sense gaire base bíblica– que identifica la criada del gran sacerdot amb la Rode que s'esmenta en els Fets dels Apòstols. Ella també és portera, però de la casa de Maria, la mare de Joan Marc, on els deixebles s'han refugiat després de l'empresonament de Pere. Rode reconeix la veu de Pere i és tan feliç de retrobar-lo que, amb l'excitació, s'oblida de fer-lo entrar i el deixa dret al mig del carrer, mentre corre a explicar-ho a la família.
- Pots suposar com va sorgir la llegenda. Afectada pel remordiment d'haver denunciat Pere, la criada del gran sacerdot s'uneix al petit grup de seguidors de Jesús i troba una nova ocupació servint ara un cristià benestant. Inversemblant? Potser sí. Però, potser, com Pere, aquesta dona va viure un impacte que li va canviar el cor. Potser va ser testimoni de com van tractar Jesús. Potser Jesús la va mirar i va sentir una profunda tristesa pel que havia fet, i una fonda necessitat de perdó. No has experimentat tu també alguna vegada un canvi de cor similar? És tan inversemblant?
- A ulls de Jesús ningú no queda fora de la redempció. A Pere se li dóna una altra oportunitat. Potser també a la criada se li dóna la possibilitat i la gràcia de canviar la vida i convertir-se així en un exemple i una inspiració per als altres. Has sentit o sents la necessitat d'una altra oportunitat per a la teva vida?
- En aquests darrers moments de pregària, imagina't a tu mateix/a dret o dreta al pati. Què hi veus? Què et crida més l'atenció? Potser hi ha alguna cosa que vols demanar a Jesús. O potser simplement vols parlar tranquil·lament amb ell de tot allò que has experimentat en aquesta estona de pregària.

Quart moment de pregària: Clàudia – la dona de Pilat**Mt 27,15-19**

- Comença la pregària sent conscient del propi cos, no importa si estàs dret/a, assegut/uda còmodament, agenollat/ada sobre un banquet o estirat/ada sobre el llit. Tria només una posició en què, per uns moments, puguis estar raonablement relaxat/ada i tanmateix alerta. Estigues una estona en silenci.
- Pren-te temps per a adonar-te del que passa dins teu, a la ment i al cor. Quins pensaments et passen pel cap? Quins sentiments? Quan t'atures durant una estona per ser més conscient, com ara, què és el que et ve al cap: preocupacions, records, sentiments, feina...?
- Si observes aquests pensaments i sentiments, notaràs com vénen i van, girant al voltant com ones en un riu que flueix. Alguns, potser, són més importants i duren més. Altres són simplement impressions fugaces, que vénen i desapareixen ràpidament. Per una estona, continua veient el flux i reflux d'aquests pensaments i sentiments a mesura que passen a través teu.
- Des d'aquesta perspectiva, tingues en compte que estàs veient el riu d'aquests pensaments i sentiments, però que tu no ets pas el riu, sinó únicament l'observador. Com el qui vetlla, pots tranquil·lament observar tot el que està passant, sense la necessitat de sentir-t'hi immediatament compromès/esa. Així, el riu de pensaments i sentiments continua el seu viatge. Mentrestant, des de la teva posició tranquil·la i amb vistes al riu, escolta el relat d'una altra dona sense nom que figura en la Passió de Jesús, l'esposa de Ponç Pilat.

Evangelí

Cada any, per la festa de Pasqua, el governador tenia el costum de deixar lliure el pres que la gent volia. Llavors tenien un pres famós, un tal Barrabàs. Quan la gent, doncs, s'hagué reunit, Pilat els digué:

– Qui voleu que us deixi lliure, Barrabàs, o Jesús, l'anomenat Messies?

Deia això perquè sabia que li havien entregat Jesús per enveja.

Mentre Pilat era al tribunal, la seva dona li féu arribar aquest missatge:

– Desentén-te del cas d'aquest just. Avui, en somnis, he patit molt per causa d'ell.

- Acusat directament pel Sanedrí de blasfèmia, Jesús és portat davant el governador romà, Ponç Pilat. Es necessita el seu consentiment per a poder-li aplicar la pena de mort. En un primer moment, Pilat sembla molt reticent a acceptar les demandes del Sanedrí. Mateu ens diu que «Pilat sabia que li havien entregat Jesús per enveja», i és en aquest punt que rep un missatge de la seva dona: «Desentén-te del cas d'aquest just. Avui, en somnis, he patit molt per causa d'ell». És un missatge important que preocupa Pilat i que fa créixer les seves reserves sobre la culpabilitat

atribuïda a Jesús. Per un moment posa't en el lloc de Pilat. Com se sent aquesta pressió?

- Només Mateu esmenta l'esposa de Pilat, i ho fa tan sols en una línia del relat de la Passió. Com coneix el seu somni, Mateu? Potser el servent o l'esclau que va fer de missatger ho va explicar a un altre i ja se sap com corren els rumors... Però no ho sabem amb certesa. Només sabem que la tradició de l'Església ortodoxa oriental la va anomenar Clàudia Pròcula i la considerà una de les primeres màrtirs cristianes. Com devia ser l'esposa de Pilat?
- Vol molt coratge per part seva interrompre el treball del seu marit per enviar-li un missatge urgent. El seu somni devia haver estat molt fort, tan fort que li va provocar un gran patiment que l'obligà a parlar. Quin somni devia impulsar-la a intentar influir en la decisió del seu marit?
- Immers en la literatura de l'Antic Testament, Mateu hauria volgut fer entendre el significat del seu somni als seus oients jueus. Per a Mateu i els qui l'escolten, l'esposa de Pilat hauria estat vista com un missatger de Déu. Ens la presenta com la dona de la determinació, l'acció, la integritat i la força. Ella sabia que s'estava fent una injustícia. No demana misericòrdia, simplement creu que Jesús és innocent. Intentava persuadir Pilat perquè actués amb justícia, sense importar-li gaire les conseqüències. Era l'única defensora de Jesús. Havia estat inspirada per Déu per a proclamar que es respectés la innocència, però els crits dels poderosos acaben triomfant, ja que la seva veu no era prou forta per a superar les forces del mal representades en aquells que van lliurar Jesús a Pilat. T'has trobat en una situació en què t'has sentit impulsat a denunciar la injustícia? Igual que l'esposa de Pilat, has experimentat també el patiment i la impotència? Has tingut alguna vegada un somni o un anhel profund que t'ha obligat a actuar?
- Pots acabar aquesta estona de pregària recordant tots aquells que per la seva posició d'autoritat estan cridats a prendre decisions difícils, i de vegades angoixants. Demana al Senyor que els doni saviesa per a arribar a conclusions justes i prega perquè tinguem la força i el coratge de defensar tants innocents que pateixen.

Cinquena estona de pregària: les filles de Jerusalem**Lc 23,27-31**

- En cada estona de pregària d'aquest recés se't convida a una manera diferent de centrar-te i preparar-te per a escoltar la Paraula de Déu. Aquesta vegada et suggerim agafar entre les mans algun objecte, alguna cosa que puguis mantenir còmodament. Una tassa, una peça de fruita, una ploma, un còdol... Si no tens res a mà, centra't en una peça de roba que duguis posada. No corris, estigues una estona en silenci amb l'atenció fixa en aquest objecte.
- Ara fes girar l'objecte entre les mans. Fixa-t'hi bé! El tacte que té, si és aspre o llis, dur o tou, si pesa o no... Centra-hi tota l'atenció durant uns moments.
- Ara dóna-hi un altre cop d'ull. Què hi ha en l'objecte que no haves advertit la primera vegada? Què és el que el fa únic? Encara que hagi estat produït en sèrie, té alguna cosa que el distingeix dels altres.
- Dedicar l'estona que calgui a apreciar l'objecte que has triat, i que en darrer terme forma part de la creació de Déu. Quan s'hagi fet la quietud, escolta aquest passatge de l'Evangelí que només trobem en Lluç.

Evangelí

El seguia una gran gentada del poble; moltes dones feien mostres de dol i el planyien.

Jesús es girà cap a elles i els digué:

– Filles de Jerusalem, no ploreu per mi; ploreu més aviat per vosaltres mateixes i pels vostres fills. Perquè vénen dies que la gent dirà: «Sortoses les qui no tenen fills, les entranyes que no han engendrat i els pits que no han criat!» Llavors començaran a dir a les muntanyes: «Caieu damunt nostre!», i als turons: «Cobriu-nos!» Perquè, si tracten així l'arbre verd, què serà del sec?

- Has vist alguna vegada la pel·lícula *La llista de Schindler*? En una escena el protagonista, Otto Schindler, envoltat d'oficials de les SS, observa l'arribada d'una «remesa» de jueus transportats en camions de bestiar i demana que tots els camions siguin rentats amb mànegues d'aigua freda. Les ordres es compleixen, i allò que sembla en principi un caprici sàdic i maliciós es revela a poc a poc com un acte de misericòrdia. Fa un dia d'una calor abrasadora, i la gent dins els camions de bestiar s'asfixia de calor i de set. A mesura que els arriba l'aigua, li donen la

benvinguda i s'esforcen a recollir-ne ni que sigui unes gotes a les mans o als llavis. Un dels nazis desaprova l'ordre de Schindler: «Els està donant el que ells volen», li diu. «No ho hauria d'haver fet, això».

- Ara intenta imaginar l'escena camí del Calvari. Intenta imaginar-te a tu mateix entre la multitud. Quin és el teu estat d'ànim? Què veus?
- Alguns comentaristes suggereixen que les filles de Jerusalem són, probablement, un grup de dones jueves piadoses que solien anar a les crucifixions i que consolaven la víctima amb una copa de beguda sedant que l'ajudés a esmoreir aquell dolor tan terrible. Feien això com un acte de compassió, i probablement també com una mostra de resistència davant les crueltats de l'ocupació romana. L'alleujament que oferien no donava cap esperança a les víctimes, perquè era inevitable que en un determinat moment fossin crucificats per deixar-los morir. Però sí que era vist com un acte de misericòrdia, d'humanitat i compassió vers el patiment dels altres. Quin significat tenen per a tu aquests actes de misericòrdia davant un patiment tan gran?
- Jesús diu a aquestes dones que no han de plorar pas per ell, sinó per elles mateixes. La majoria dels estudiosos creuen que Jesús es refereix a la destrucció de Jerusalem pels romans l'any 70 dC, un setge terrible que va acabar amb un gran vessament de sang. No deixa, però, de ser un altre testimoni d'infinita compassió de Jesús. Una mica més endavant, en l'Evangeli de Lluc, Jesús dirà als soldats que martellejaven els claus que li traspassaven els canells i els peus: «Pare, perdona'ls, perquè no saben el que fan». Quins sentiments et desperta aquesta actitud?
- Se'ns diu que quan Jesús va ensopegar sota el pes de la creu camí del Calvari, una dona va sortir de la multitud i li eixugà la suor de la cara amb una tovallola. La cara de Jesús, bruta i ensangonada, quedà impresa sobre la tela. D'aquest fet els Evangelis no en diuen res i és només una llegenda, però sens dubte vol indicar que tot acte de compassió trobarà recompensa als ulls de Déu. De quina manera has estat font d'esperança i consol per als altres? Has après alguna cosa més de Déu a través de la compassió?
- Jesús convida les filles de Jerusalem, i també a nosaltres, a plorar pels nostres propis pecats. La Quaresma és un temps bo per a fer balanç de la nostra pròpia vida i per a allunyar de nosaltres el pecat abans d'ajudar els altres a fer el mateix. Quines coses del món d'avui o de la teva pròpia vida farien plorar Jesús?
- Pots acabar aquest temps de pregària donant gràcies a Déu per algú que en la teva vida hagi estat una font d'esperança i consol. Demana també la gràcia de ser instrument d'esperança i consol per als altres.

Sisena estona de pregària: Les dones al peu de la creu**Joan 19,25-27**

- A mesura que hem anat fent camí a través dels diferents moments d'aquest recés, hem anat aprenent diverses maneres de fer silenci i centrar l'atenció. Hem estat atents a la respiració, hem pres consciència de les sensacions del cos, hem observat amb calma el flux i reflux dels pensaments i sentiments. En concentrar-nos en un objecte físic hem estat enduts a la quietud, i fent atenció als sorolls del voltant hem acabat per descobrir el silenci interior. Pren-te temps ara per a recordar aquestes diferents tècniques, valorant aquella o aquelles que t'han anat més bé.
- Si n'hi ha alguna que t'ha estat especialment útil, posa-la ara en pràctica. No et preocupis si no pots recordar tots els detalls de com la vam presentar aquí, fes-la servir en allò que és essencial i deixa que et vagi conduint cap a un silenci més gran. O, si no valores gaire cap d'aquestes tècniques, simplement seu tranquil·lament i veuràs com la pau a poc a poc et va envoltant, preparant-te per a tenir un lloc en companyia de les dones al peu de la creu.

Evangelí

Vora la creu de Jesús hi havia la seva mare i la germana de la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena. Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare:

– Dona, aquí tens el teu fill.

Després digué al deixeble:

– Aquí tens la teva mare.

I d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva.

- Imagina l'escena. Els quatre Evangelis ens parlen d'un petit grup de dones que vetllaven al peu de la creu, majoritàriament dones que l'havien seguit des de Galilea. Què feien, aquelles dones? Perquè eren allà observant la lenta i desesperant mort del qui estimaven?
- En la pel·lícula de Pasolini *L'Evangelí segons sant Mateu* hi ha una seqüència molt commovedora en la qual se'ns mostra diversos crucificats al lloc de l'execució i, al peu de cada un d'ells, una figura femenina. Arraulides en el seu xal o vel, són la germana, la mare, la dona, la promesa, que esperen allà la mort del qui estimen. La seva vetlla silenciosa és un acte de lleialtat. No importa que la resta de la multitud se'n burli i tracti els condemnats de criminals. El seu missatge a la persona estimada és clar: sóc aquí, t'estimo sigui el que sigui el que hagi fet, em quedaré fins al final. Què sents davant d'aquesta lleialtat?

- D'acord amb el costum hebreu, era una de les obligacions de la dona preparar el cos de la persona morta per a la seva última estança. Imagineu la càrrega horrible que això havia de suposar. Ja és prou angoixant i trist vetllar al costat del llit d'un pacient moribund esperant el desenllaç perquè no estigui sol en el moment de partir d'aquesta vida... Però fer tot això enmig de les burles cruels dels espectadors hostils i compartir la vergonya, la humiliació i la desgràcia de l'execució pública és una tristesa encara més aclaparadora. Has tingut alguna experiència d'acompanyar un gran dolor? Un ésser estimat, un amic, un membre de la família... Quina ha estat per a tu l'hora més fosca? T'has sentit també acompanyat?
- Jesús és despul·lat de la seva roba i penjat nu a la creu, però fins i tot en aquest moment hi ha dolçor i bondat. Mira Maria, la mare del Senyor, mentre espera al peu de la creu. Escolta de nou: *Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare: – Dona, aquí tens el teu fill. Després digué al deixeble: – Aquí tens la teva mare. I d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva.* Què serà d'ella a partir d'ara?
- De nou un acte de delicadesa de Jesús –un bon fill, que pensa en el futur de la seva mare. Però en el context de l'Evangeli de Joan, aquest darrer gest de Jesús té altres implicacions. El gest final de Jesús és portar Maria i Joan a la unitat, tal com el Pare i ell són u.
- Jesús no diu al deixeble estimat: «Aquí tens la meva mare». Li diu «Aquí tens la teva mare». En presentar la seva mare com a mare del deixeble estimat l'està cridant a donar vida al deixeble estimat, perquè Jesús neixi, per dir-ho així, dintre seu, de manera que el deixeble pugui habitar en Jesús i Jesús en ell. I amb el mateix gest, el deixeble estimat està cridat a convertir-se en Jesús per a la seva mare, ja que ella només té un sol fill: Jesús. Aquesta és una escena d'amor i comunió.
- En la tradició franciscana, la creu de Sant Damià, una creu bizantina inspirada en l'Evangeli de Joan i des de la qual el Crucificat va parlar a Francesc d'Assís, és molt important. El Crist que s'hi representa no és un Crist crucificat brutalment, sinó un Crist serè del costat del qual flueix l'aigua i la sang que alimenta els fidels que estan al peu de la creu. El relat de la mort de Jesús en Joan és poderosament diferent dels altres relats de l'Evangeli. No posa l'accent en allò que els humans han fet al Fill de Déu, sinó en allò que el Fill de Déu ha fet per nosaltres. Com que aquesta estona de pregària ja s'acaba, potser seria bo meditar sobre el que el Fill de Déu ha fet per tu durant la teva vida. I durant aquest recés. I durant aquesta estona de pregària. Meditar i donar gràcies.

Setena estona de pregària. Conclusió – Maria Magdalena al sepulcre **Joan**
20,1-18

- En el llibre dels Exercicis Espirituals, sant Ignasi de Loiola suggereix diverses formes de fer pregària. Una d'elles és bastant senzilla, però també és probable que et soni una mica estranya la primera vegada: «considerar com nostre Senyor ens mira». Quina és la teva primera reacció en sentir aquesta invitació?
- Hi ha una sèrie de punts en els Evangelis en què se'ns diu que Jesús va mirar fixament la gent. Però la seva mirada no és mai crítica, sinó sempre compassiva. Potser això et donarà una pista del perquè d'aquesta invitació que et fa sant Ignasi. Prova-ho. Dedicar una estona a considerar com Déu et mira.
- Jesús és el rostre humà de Déu. Per tant, és possible imaginar la mirada de Jesús i com ens mira compassivament a nosaltres. Com descriuries aquesta mirada?
- Deixa que Jesús continuï mirant-te mentre escoltes l'Evangelí de Joan.

Evangelí

El diumenge, Maria Magdalena se'n va anar al sepulcre de bon matí, quan encara era fosc, i veié que la pedra havia estat treta de l'entrada del sepulcre. Llavors se'n va corrents a trobar Simó Pere i l'altre deixeble, aquell que Jesús estimava, i els diu:

– S'han endut el Senyor fora del sepulcre i no sabem on l'han posat.

Pere i l'altre deixeble van sortir cap al sepulcre. Corrien tots dos junts, però l'altre deixeble s'avançà a Pere i va arribar primer al sepulcre, s'ajupí i veié aplanat el llençol d'amortallar, però no hi va entrar. Després arribà també Simó Pere, que el seguia, i va entrar al sepulcre; veié aplanat el llençol d'amortallar, però el mocador que li havien posat al cap no estava aplanat com el llençol, sinó que continuava lligat a part. Llavors va entrar també l'altre deixeble, que havia arribat primer al sepulcre, ho veié i cregué. De fet, encara no havien entès que, segons l'Escriptura, Jesús havia de ressuscitar d'entre els morts. I els dos deixebles se'n tornaren a casa.

Maria es va quedar plorant a fora, a la vora del sepulcre. Mentre plorava, s'ajupí per mirar dins el sepulcre i veié dos àngels vestits de blanc, asseguts al lloc on havia estat posat el cos de Jesús, l'un al cap i l'altre als peus. Ells li diuen:

– Dona, per què plores?

Ella els respon:

– S'han endut el meu Senyor i no sé on l'han posat.

Així que acabà de dir aquestes paraules, es girà enrere i veié Jesús allà dret, però no s'adonava que fos ell.

Jesús li diu:

– *Dona, per què plores? Qui busques?*

Ella, pensant-se que era l'hortolà, li respon:

– *Si te l'has emportat tu, digues-me on l'has posat, i jo mateixa me l'enduré.*

Li diu Jesús:

– *Maria!*

Ella es gira i li diu en la llengua dels hebreus:

– *Rabuni –que vol dir «mestre».*

Jesús li diu:

– *Deixa'm anar, que encara no he pujat al Pare. Vés a trobar els meus germans i digues-los: «Pujo al meu Pare, que és el vostre Pare, al meu Déu, que és el vostre Déu».*

Maria Magdalena anà a trobar els deixebles i els anunciava: «He vist el Senyor».

També els va contar el que ell li havia dit.

- Imagina l'escena. És a primera hora del matí, encara fosc, però ja ha passat el dissabte. Maria Magdalena va cap al sepulcre on han posat Jesús, el seu estimat. Com es devia sentir mentre caminava en la foscor?
- Segurament a la nit no havia dormit gens. Potser la van acompanyar les paraules del Càntic dels Càntics: «En el meu llit, en plena fosca, he cercat l'amor de la meua ànima. L'he cercat, i no l'he trobat» (Ct 3,1).
- Ella desitja ungir el cos de Jesús. Però, qui mourà la pedra? Quan arriba a la tomba, es troba que la pedra ja ha estat tretta. El cos de Jesús, però, no hi és. Algú ha robat el cos del seu estimat! La tomba és buida, tan buida com el seu cor. Ella corre cap a Simó Pere i l'altre deixeble, aquell «que Jesús estimava». Plors: «*S'han endut el meu Senyor i no sé on l'han posat*». Pere i l'altre deixeble corren també cap a la tomba. Quin despertar tan mogut! Corren perquè tenen por? Corren perquè estan confosos? Corren perquè Jesús ha desaparegut? On és, Jesús?
- Maria es queda fora plorant. Els deixebles deixen Maria sola amb el seu dolor. No l'entenen, aquest dolor ser, semblen confosos davant les llàgrimes d'una dona. Incapaços de donar-li consol, només corren. Maria, plorant, s'ajup per mirar dins el sepulcre buit i veu dos àngels vestits de blanc, asseguts allà on el cos de Jesús havia estat posat. «*Dona, per què plores?*» pregunta algú. «*S'han endut el meu Senyor i no sé on l'han posat*». Ella està tan segura que Jesús és mort, que és incapaç d'admirar-se del significat d'aquests dos àngels. I tot seguit es gira i veu Jesús, però no el reconeix.
- Les paraules que Jesús pronuncia davant de Maria al sepulcre ens recorden aquelles primeres paraules pronunciades per Jesús en l'Evangeli de Joan: «*Què busqueu?*» Quina és la teva resposta?
- Després, Jesús diu en veu baixa: «*Maria!*». Ell la crida pel nom, a ella, que busca ansiosament un cadàver, el seu cadàver. Al final és Jesús qui la troba. La seva relació amb ella i la relació d'ella amb ell és única. És per això que la reconeix i la crida pel

nom. Quin és el nom del Senyor per a tu? Com reconeixes la seva presència en la teva vida?

- Cridant Maria pel nom, Jesús es fa ressò de les paraules del profeta Isaïes: «No tinguis por, que jo t'allibero. T'he cridat pel teu nom: ets meu. (...) Ets tan preciós per a mi, tan valuós i estimat» (Is 43,1-4). Maria descobreix una nova relació amb Jesús. No pot posseir-lo ni aferrar-s'hi, ni intentar ser l'única persona estimada per ell. No s'ha d'aferrar al passat, sinó viure en el moment present en una nova relació, més interior, amb Jesús Ressuscitat. Intentes, a vegades, aferrar-te a una imatge del passat, o busques noves maneres de relacionar-te amb Jesús? Has experimentat en aquest recés una invitació del Ressuscitat a una relació més profunda?
- Maria exclama: *Rabuni*. Les seves llàgrimes i el seu dolor desapareixen i es llança als seus peus i s'hi aferra. Jesús li diu: *Deixa'm anar, que encara no he pujat al Pare. Vés a trobar els meus germans i digues-los: «Pujo al meu Pare, que és el vostre Pare, al meu Déu, que és el vostre Déu»*. Fixa't que ja no parla de deixebles o amics, parla de germans i germanes. El seu Pare és el nostre Pare; el seu Déu és el nostre Déu. Has arribat a viure realment aquesta relació fraternal amb Jesús? Com et fa sentir saber que Jesús t'és germà?
- En aquest relat de la resurrecció hi ha alguna cosa de molt humil. El Jesús ressuscitat no apareix triomfant per humiliar els qui l'havien humiliat. S'apareix a Maria Magdalena, a qui estimava, a qui havia perdonat, sola en un hort. No apareix amb poder, sinó amb la tendresa de l'amor. És el matí d'un nou dia, d'una nova creació. Ell l'envia a la comunitat. Que difícil deu ser per a ella passar de la trobada íntima amb Jesús a la comunitat, amb totes les seves necessitats i expectatives! ¿És així com et sents, ara? Tens la sensació que al final del recés ets també enviat? Comparteix amb el Senyor els teus pensaments i sentiments.

Conclusió

- A l'hora de concloure el recés és bo aturar-se a mirar enrere per veure què és el que en queda i què et pot ajudar en les properes setmanes i mesos. Comença triant tres paraules que et permetin resumir allò fonamental del recés d'aquest any.
- Hi ha alguna de les estones de pregària, o de les lectures bíbliques, o de les imatges que t'han quedat d'una manera especial? És bo tornar-hi, i observar què passa a la ment i al cor en recordar aquesta experiència.
- Potser durant aquestes setmanes has notat dins teu o en la teva pregària algun fruit, algun do que desitjaves i que se t'ha concedit. Fins i tot, potser hem tingut la sorpresa que Déu ens ha regalat uns dons que ni ens havíem atrevit a demanar. Dediquem un temps a agrair a Déu tot el que ha fet amb nosaltres durant aquest temps.
- Potser del recés em queda alguna «assignatura pendent». Una situació a afrontar, una tasca que no puc ajornar ja gaire més... Demana al Senyor ajuda per a poder-ho dur a terme en el futur immediat.
- El místic medieval Mestre Eckhart va suggerir que si en la nostra vida l'única pregària que diem és «Gràcies», és suficient. Pren uns quants moments per a donar gràcies a Déu per la fe i el testimoni de les dones de la Passió i per a donar gràcies al Senyor Ressuscitat per aquells que han pregat amb tu i per tu durant aquest recés quaresmal.

Recés de Quaresma 2015

Textos bíblicos de la Biblia Interconfesional de l'Associació Bíblica de Catalunya.

Escrit per Pray-as-you-go / Sacred Space

Traducció al català: Santi Torres sj

Revisió del text: Eulàlia Nuet Badia

© 2015